

دانشگاه گیلان

پردیس بین الملل

پایان نامه کارشناسی ارشد

بررسی راههای عملیاتی مقابله با پولشویی در سطح ملی و جهانی

از

زربخش انصاری پیرسرای

استاد راهنما

دکتر اسداله شاه بهرامی

خرداد ماه 1392

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پردیس بین‌الملل
گروه مهندسی فناوری اطلاعات گرایش تجارت الکترونیک

بررسی راه‌های عملیاتی مقابله با پولشویی در سطح ملی و جهانی

از

زربخش انصاری پیرسرای

استاد راهنما

دکتر اسداله شاه بهرامی

خرداد ماه 1392

ذلك فضل من الله و كفى بالله عليما

تقديم به

به محضر ارزشمند همه خانواده عزیزم، به خصوص همسر خوبم، به خاطر همه مهربانی‌ها و دلگرمی‌هایشان که در تمام طول تحصیلم، همراه و همگام من بودند.

« پیامبر ما با اقرا مبعوث و دین ما بر کتاب استوار شد، پس ما امت علم و دانشیم»

تشکر و قدردانی

سپاس می‌کنم خداوند مهربانی را که به من این فرصت را داد تا باز بتوانم در راه کسب علم و دانش تلاش نمایم و در این راه نیز از هیچ محبتی بر من دریغ نکرد، و همواره در تمام مراحل زندگی مرا قوت قلب بود، و سلام و درود بر **محمد(ص)** و خاندان پاک او، آنان که وجودمان وامدار وجودشان است.

از استاد فاضل و اندیشمندم جناب آقای **دکتر اسداله شاه بهرامی** که در رشد و شکوفایی دانشگاه گیلان به ویژه در سال‌های اخیر تلاش و دلسوزی‌های فراوانی داشته‌اند، و به عنوان استاد راهنما با حوصله و سعه صدر راهنمای اینجانب بودند و همواره من را مورد لطف و محبت خود قرار دادند، کمال تشکر و تقدیر را دارم.

از جناب آقای **دکتر مهدوی**، جناب آقای **دکتر مرادی** و نماینده محترم تحصیلات تکمیلی آقای **دکتر دادوند** نیز تشکر فراوان داشته و از خداوند باری تعالی برای همه توفیق روزافزون، همراه با سلامتی آرزومندم.

همچنین از کلیه همکاران **بانک ملی ایران**، به خصوص از مدیران ارشد اداره امور شعب استان گیلان، و همکاران گرامی‌ام در واحد بازرسی استان، و همه دوستانی که مرا در راه ادامه تحصیل مورد حمایت و تشویق خود قرار دادند، کمال تشکر را داشته و برای آنها نیز آرزوی توفیق روزافزون، همراه با سلامتی دارم. امیدوارم بتوانم با آموخته‌هایم بیش از پیش در راه عظمت و سربلندی **بانک ملی ایران** موثر باشم.

فهرست مطالب

1	فصل 1: مقدمه
2	1-1- مقدمه
3	2-1- بیان مسئله
4	3-1- ساختار پایان نامه
5	فصل 2: پولشویی
6	1-2- مقدمه
6	2-2- پولشویی
6	1-2-2- تعریف پولشویی
8	2-2-2- تاریخچه پولشویی
8	3-2-2- ویژگی‌های جرم پولشویی
9	4-2-2- اهداف پولشویی
9	5-2-2- مراحل فرآیند پولشویی
11	6-2-2- مشاغل در معرض سوء استفاده
11	7-2-2- پیامدهای جرم پولشویی
11	1-7-2-2- پیامدهای اقتصادی پولشویی
14	2-7-2-2- پیامدهای اجتماعی پولشویی
14	3-7-2-2- پیامدهای بین‌المللی پولشویی
14	3-2-3- ضرورت مبارزه با جرم پولشویی
15	1-3-2- اقدامات حقوقی بین‌المللی
15	1-1-3-2- کنوانسیون وین
16	2-1-3-2- کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی
17	3-1-3-2- قطعنامه 1373 شورای امنیت در زمینه مبارزه با تروریسم
18	4-1-3-2- گروه کاری اقدام مالی برای مبارزه با پولشویی
18	2-3-2- اقدامات مالی بین‌المللی
19	1-2-3-2- بانک تسویه بین‌المللی (BIS)
19	2-2-3-2- کمیته بال
20	3-2-3-2- رهنمود 1988 کمیته بال

20.....	4-2-3-2- رهنمود 2001 کمیته بال
22.....	3-3-2- وظیفه واحد اطلاعات مالی (F.I.U)
22.....	4-3-2- گروه آگمنت
23.....	4-2- پولشویی در ایران
24.....	1-4-2- اقدامات عملی توسط ایران در خصوص مبارزه با پولشویی
24.....	2-4-2- تشریح اقدامات بانک مرکزی در خصوص مبارزه با پولشویی
26.....	3-4-2- تشکیل کمیته مبارزه با پولشویی در بانک ملی
26.....	4-4-2- اقدامات بانک ملی ایران در مبارزه با پولشویی
27.....	5-4-2- عملکرد ایران در سطح جهانی
27.....	5-2- نتیجه گیری

فصل 3: پولشویی در بانک

28	
29.....	1-3- مقدمه
30.....	2-3- بانکداری الکترونیک
30.....	1-2-3- انواع کلی سیستم های پرداخت الکترونیک
30.....	1-1-2-3- کارت های هوشمند
31.....	2-1-2-3- پول الکترونیک کامپیوتری
32.....	2-2-3- خدمات بانکداری الکترونیک
33.....	3-2-3- برخی از مزایای بانکداری الکترونیک
34.....	3-3- روش های پولشویی در سیستم بانکی
35.....	4-3- ویژگی های عملیات بانکی مشکوک
35.....	5-3- پولشویی سنتی
36.....	1-5-3- نحوه گزارش به واحد اطلاعات مالی
38.....	6-3- پولشویی در فضای الکترونیکی
39.....	7-3- مزایای پولشویی الکترونیکی نسبت به پولشویی سنتی
40.....	8-3- مزیت بانکداری الکترونیکی در مبارزه با پولشویی
43.....	9-3- نتیجه گیری

فصل 4: بررسی سیستم های ضدپولشویی در بانکداری الکترونیک

44	
45.....	1-4- مقدمه
45.....	2-4- مطالعه روی سیستم های ضد پولشویی
48.....	3-4- سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی

48.....	1-3-4- واحد ورودی .....
50.....	2-3-4- الگوریتم دسته‌بندی .....
51.....	3-3-4- الگوریتم استخراج الگوهای تکراری .....
51.....	4-3-4- بخش تجسم داده‌ها .....
51.....	5-3-4- الگوریتم کلی سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی .....
53.....	6-3-4- محدودیت های سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی .....
54.....	4-4- سیستم ضدپولشویی هوشمند .....
54.....	1-4-4- عامل های بکار رفته در سیستم ضدپولشویی هوشمند .....
55.....	2-4-4- معماری سیستم ضدپولشویی هوشمند .....
56.....	1-2-4-4- عامل کاربر .....
57.....	2-2-4-4- عامل جمع‌آوری داده‌ها .....
58.....	3-2-4-4- عامل نظارت .....
59.....	4-2-4-4- عامل تشخیص رفتار .....
60.....	3-2-4-4- عامل گزارش دهی .....
60.....	3-4-4- الگوریتم کلی سیستم ضدپولشویی هوشمند .....
62.....	4-4-4- مزایای سیستم ضدپولشویی هوشمند .....
63.....	5-4- ویژگی های یک سیستم ضدپولشویی مناسب بانک .....
64.....	6-4- نتیجه‌گیری .....

65 فصل 5: سیستم پیشنهادی

66.....	1-5- مقدمه .....
69.....	2-5- سیستم پیشنهادی .....
72.....	3-5- الگوریتم کلی سیستم پیشنهادی .....

74 فصل 6: جمع بندی و پیشنهادها

75.....	1-6- مقدمه .....
75.....	2-6- جمع بندی .....
76.....	3-6- پیشنهاد برای کارهای آتی .....

78 منابع

83 پیوست‌ها

فهرست شکل‌ها

- شکل 3-1- نحوه گزارش به واحد اطلاعات مالی 37
- شکل 3-2- ساختار سامانه یکپارچه بانک ملی ایران 41
- شکل 4-1- شمایی از سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی 52
- شکل 4-2- فلوجارت سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی 54
- شکل 4-3- بخش‌بندی عامل‌ها در سیستم ضدپولشویی هوشمند 55
- شکل 4-4- معماری سیستم ضدپولشویی هوشمند 57
- شکل 4-5- فلوجارت سیستم ضدپولشویی هوشمند 61
- شکل 5-1- نمودار رشد تعداد تراکنش‌های یکماه در بانک ملی از سال 85 الی 91 68
- شکل 5-2- شمای کلی سیستم پیشنهادی 70
- شکل 5-2- فلوجارت سیستم پیشنهادی برای بانک ملی 73

فهرست جدول‌ها

- جدول 4-1- آمار تعداد تراکنش‌های شبکه بانکی کشور در آبان ماه 1391.....47
- جدول 5-1- آمار تعداد تراکنش‌های شبکه بانکی کشور در مهرماه 1391.....68
- جدول 5-2- آمار تعداد تراکنش‌ها در بانک ملی از تیر ماه 1385 الی شهریور ماه 1391.....68

بررسی راههای عملیاتی مقابله با پولشویی در سطح ملی و جهانی زربخش انصاری پیرسرای

پولشویی، یعنی هرگونه اقدام برای مخفی کردن یا تغییر ظاهری هویت نامشروع درآمد حاصل از فعالیت‌های مجرمانه، به گونه‌ای که وانمود شود این عواید از منابع قانونی سرچشمه گرفته است. یکی از عمده‌ترین روش‌هایی که پولشویان برای پنهان کردن منشأ غیرقانونی درآمد و دارایی‌های خود استفاده می‌کنند این است که پول را وارد سیستم‌های بانکی نمایند. به این جهت در آغاز مؤسسات مالی و به خصوص بانک‌ها مورد توجه آنان قرار می‌گیرند.

پولشویان سعی بر این دارند که در بانکداری الکترونیکی از فضای اینترنتی و مجازی بیشترین استفاده را جهت فعالیت‌های مجرمانه خود داشته باشند، چرا که نقل و انتقالات پولی بدون واسطه و گمنام می‌تواند، حاشیه امنی برای آنها ایجاد نماید. خدمات بانکداری الکترونیکی به دلیل مزیت‌های فراوانی که دارند قابل حذف نیستند، پس تنها راه، استفاده از سیاست‌هایی است، که بتوان از سوءاستفاده‌هایی نظیر پولشویی جلوگیری کرد تا به فعالیت‌های مثبت و قانونی که در زمینه پیشرفت خدمات بانکداری الکترونیکی صورت می‌گیرد، لطمه‌ای وارد نشود.

روش‌ها و رفتارهای پولشویان، با پیشرفت بانکداری الکترونیکی به تدریج پیچیده‌تر شده و شناسایی آنها با توجه به حجم انبوه اطلاعات در یک بانک، بدون استفاده از سیستم‌های ضدپولشویی هوشمند میسر نمی‌باشد. سیستم‌های ضدپولشویی، وظیفه دارند که با جمع‌آوری اطلاعات و تراکنش‌ها در یک بانک، عملیات پردازش و شناسایی افراد و رفتارهای مشکوک به پولشویی را در زمان مناسب انجام داده و گزارش‌های مورد نیاز را تولید و ارائه نمایند.

هدف از این تحقیق، بررسی عملیات پولشویی در بانکداری الکترونیکی می‌باشد تا نشان داده شود که با وجود حجم انبوه اطلاعات مشتریان و تراکنش‌های مالی، بکار بردن یک سیستم توانمند و هوشمند در فضای الکترونیکی، در صنعت بانکداری الکترونیکی از جمله بانک ملی ایران، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

کلمات کلیدی: پولشویی، پولشویی الکترونیکی، بانکداری الکترونیک، سیستم‌های ضد پولشویی.

Abstract

<p style="text-align: center;">Investigating solutions for national and international anti-money laundering Zarbakhsh Ansari Pirsaraei</p>
--

Money laundering means any apparent attempt to hide or change the identity of illegally revenues, derived from criminal activities, so that appear to this revenue is derived from legal sources. One of the main ways that money launderers use to conceal the illegal source of their income and assets, is that money put into bank system, so at first, the financial institutions, especially banks, have attracted their attention.

Money launderers have tried to use from Internet e-banking and virtual space for their criminal activities, because they can transfer the money immediately and unknown, and it provide security for them. Electronic banking services due to the huge advantages can not be eliminated, so the only way is to use policies, that prevented abuses such as money laundering and not harmed positive and legal activities are in progress of electronic banking services.

Methods and behaviors of money launderers, due to the development of e-banking, gradually more complicated and identifying these behaviors due to the large volume of data in a bank is not possible without the use of anti-money laundering systems. Anti-money laundering systems have a duty to gather dispersed information and transactions in a bank, with processing operations and identifying people and suspicious activities to money laundering to do and generate and submit the required reports at the right time.

The purpose of this research is investigating money laundering operations in e-banking to show that despite the large volume of customers and transactions data, applying a capable and intelligent system in electronic space, in the Melli bank of Iran, is necessary and unavoidable.

Keywords: Money Laundering, Electronic Money Laundering, Electronic Banking, Anti Money Laundering Systems.

فصل 1:

مقدمه

1-1- مقدمه

پولشویی¹، یعنی هرگونه اقدام برای مخفی کردن یا تغییر ظاهری هویت نامشروع درآمد حاصل از فعالیت‌های مجرمانه، به گونه‌ای که وانمود شود این عواید از منابع قانونی سرچشمه گرفته است؛ به عبارت دیگر، پولشویی فرآیندی است که طی آن پول‌های کثیف، غیرقانونی و نامشروع در چرخه‌ای از مبادلات گذارده می‌شود، به طوری که پس از خروج از چرخه، قانونی و تمیز جلوه می‌نماید [38، ۱، ۲، ۳۵].

پولشویی، دارای پیامدها و تبعات ناخوشایندی در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی می‌باشد، یعنی علاوه بر آثار مخرب اقتصادی، خطرات و هزینه‌های اجتماعی زیادی را در پی دارد و باعث ایجاد بی‌ثباتی اقتصادی در داخل کشور و فساد در نظام بانکی می‌گردد. در این میان موجب توسعه فساد در کلیه بخش‌های اجتماع می‌شود [10]. علاوه بر این شهرت یک کشور به پولشویی و امنیت آن برای مجرمان، در سطح بین‌المللی نیز مانع توسعه آن کشور خواهد شد، چرا که قطع روابط مؤسسات مالی خارجی را به همراه خواهد داشت، لذا آثار زیانبار اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی پولشویی، ضرورت مبارزه جدی با پولشویی را در سطح ملی و جهانی ایجاب می‌نماید [1].

بانک‌ها مکلفند برای جلوگیری از این رویه ناپسند و مقابله با آن تدابیر لازم را اتخاذ نمایند، زیرا یکی از عوامل عمده موفقیت برای مجرمین، استفاده از منافع حاصل از جرم پولشویی از طریق بانک‌ها یا مؤسسات مالی است، لذا بانک‌ها و مؤسسات مالی نقش مهمی در امر مبارزه با پولشویی دارند [7].

تجارت الکترونیک²، می‌تواند نقش مهمی را در توسعه خدمات و محصولات بانکداری، در سطح ملی و جهانی داشته باشد و ابزارهای پرداخت الکترونیک، فرصت‌های مهم و جدیدی را برای بانک‌ها فراهم کرده و باعث پایین آمدن هزینه‌های عملیاتی و افزایش سرعت تبادلات مالی

¹ Money Laundering

² Electronic Commerce

می‌گردند. بانکداری الکترونیک به مشتریان قدرت انتخاب بیشتری داده و راحتی و آسایش بیشتری را برای آنها در انجام امور مالی به وجود می‌آورد. امروزه استفاده از این فناوری نوین می‌تواند برای مخفی کردن منشأ پول که یکی از مصادیق بارز پولشویی است، مورد استفاده قرار گیرد [6].

بانکداری الکترونیک و استفاده از پول الکترونیک، از دو جهت برای پولشویان جذابیت بیشتری دارد. اول آن که جابجایی پول‌ها می‌تواند به صورت آنی و بدون محدودیت جغرافیایی صورت گیرد و دوم آن که تراکنش‌های الکترونیکی به پولشویان این امکان را می‌دهد که ناشناس مانده و هویت خود را مخفی نگه دارند و فارغ از الزامات قانون‌گذاری و حسابرسی‌های مالی، آزادانه‌تر به فعالیت‌های خود ادامه دهند [4]. از سوی دیگر، شناسایی رفتارها و روش‌های پولشویان با توجه به پیشرفت بانکداری الکترونیکی به تدریج پیچیده‌تر شده و شناسایی این رفتارها با توجه به حجم انبوه اطلاعات، در سطح ملی و جهانی به راحتی میسر نمی‌باشد [44]. به همین منظور سیستم‌های ضد پولشویی مورد استفاده قرار می‌گیرند که وظیفه دارند با جمع‌آوری اطلاعات و تراکنش‌ها در سطح بانک، عملیات پردازش و شناسایی افراد و رفتارهای مشکوک به پولشویی را در زمان مناسب انجام داده و گزارش‌های مورد نیاز را تولید و ارائه نمایند.

1-2- بیان مسئله

پولشویی پیامدها و آثار زیانباری برای کشورها و جامعه جهانی داشته و مشکلات فراوانی را در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی ایجاد می‌کند. رشد روزافزون بانکداری الکترونیکی و افزایش تراکنش‌های الکترونیکی، باعث علاقمند شدن پولشویان به استفاده از ابزارهای الکترونیکی، به منظور مخفی کردن فعالیت‌های مجرمانه آنها می‌شود. امروزه با توجه به حجم زیاد تراکنش‌ها در بانکداری الکترونیکی، شناسایی فعالیت‌های پولشویی بدون استفاده از سیستم‌های تشخیص پولشویی به آسانی امکان‌پذیر نمی‌باشد، لذا استفاده از یک سیستم ضد پولشویی، ضروری به نظر می‌رسد.

هدف این پایان نامه، بررسی عملیات پولشویی در صنعت بانکداری الکترونیکی می باشد. در همین راستا به مطالعه سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی و سیستم ضد پولشویی هوشمند که امروزه در کشورهای پیشرفته مورد استفاده قرار می گیرند، پرداخته، تا با بررسی آنها نشان داده شود که با وجود حجم انبوه اطلاعات مشتریان و تراکشن های مالی، بکار بردن یک سیستم توانمند و هوشمند در فضای الکترونیکی، در سیستم بانکی کشور ما، از جمله بانک ملی امری ضروری و اجتناب ناپذیر است.

1-3- ساختار پایان نامه

ساختار پایان نامه به صورت زیر می باشد. در فصل 2، به تعریف پولشویی، اهداف و پیامدهای سوء آن در سطح ملی و بین المللی پرداخته، سپس اقدامات حقوقی و مالی بین المللی متعددی که تاکنون صورت گرفته، تشریح می شوند. در ادامه به اقدامات کشور ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانک ملی ایران در زمینه مبارزه با پولشویی اشاره نموده و دستورالعمل های ده گانه بانک مرکزی بیان می گردد.

در فصل 3، به اصول اولیه بانکداری الکترونیک، خدمات و مزایای آن اشاره نموده، سپس به مقایسه پولشویی در فضای الکترونیکی و سنتی پرداخته و مزایای بانکداری الکترونیک در مبارزه با پولشویی بیان می شود.

در فصل 4، چند سیستم تشخیص پولشویی، شامل سیستم پشتیبانی تشخیص پولشویی و سیستم ضد پولشویی هوشمند معرفی می شوند و مزایا و معایب آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد.

در فصل 5، با توجه به مزایا و توانمندی سیستم ضد پولشویی هوشمند، با ارائه پیشنهادهایی برای هرچه موثرتر بودن مقابله با پولشویی، استفاده از این سیستم ضد پولشویی در بانک ملی توصیه می شود. نتایج حاصل شده از این تحقیق و پیشنهادهایی برای انجام تحقیقات آینده در فصل 6 مطرح می شود.

فصل 2:

پولشوی

1-2-1- مقدمه

پولشویی عبارت است از هرگونه عملی به منظور پنهان ساختن یا تغییر ماهیت درآمدهای حاصل شده از فعالیت‌های غیرقانونی، به نحوی که به نظر برسد منشأ تحصیل آنها قانونی می‌باشد. سرمنشأ پول‌های کثیف در تمامی حوزه‌های اقتصادی شامل سیستم بانکی، بیمه، بورس اوراق بهادار، بازار معاملات طلا و فلزات قیمتی، بخش مسکن، صنعت گردشگری و حمل‌ونقل اثر کرده، و مقصود اصلی این است که درآمد نامشروع خود را مشروع جلوه دهند. در این فصل، به تعریف پولشویی، اهداف و پیامدهای سوء آن در سطح ملی و بین‌المللی پرداخته، سپس اقدامات حقوقی و مالی بین‌المللی متعددی را که تاکنون صورت گرفته‌اند، تشریح می‌شود. در ادامه به اقدامات کشور جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی، بانک ملی ایران در زمینه مبارزه با پولشویی اشاره شده و دستورالعمل‌های ده گانه بانک مرکزی بیان می‌گردد.

2-2- پولشویی

در این قسمت برخی از مفاهیم پولشویی بحث می‌شود:

2-2-1- تعریف پولشویی

پولشویی یا تطهیر پول به معنای آن است که اشخاص یا سازمان‌ها، اقدامات و فعالیت‌های غیرقانونی خود را صحیح جلوه دهند و درآمدهای حاصل شده را دارای منشأ قانونی بدانند. به بیان دیگر، تولید پول از منابع غیرقانونی را پولشویی می‌گویند [35]. پولشویی فرآیندی است که مجرمین یا گروه‌های سازمان یافته با توسل به آن، ریشه و ماهیت مال حاصل از جرم را تغییر داده و آن را به حوزه اقتصاد وارد می‌سازند [3]. به طور کلی، پولشویی فرآیندی است که طی آن پول کثیف، غیرقانونی و نامشروع در چرخه‌ای از مبادلات گذارده می‌شود، به طوری که پس از خروج از چرخه، قانونی و تمیز جلوه می‌نماید. به

عبارت دیگر منبع سرمایه‌های حاصله که از راه‌های غیرقانونی (قاچاق مواد مخدر و داروهای روان‌گردان، قاچاق انسان و اعضای بدن انسان، دزدی، رباخواری، رشوه و فساد، فرار از مالیات، تروریسم) به دست آمده‌اند، با استفاده از ترفند مبادلات و انتقالات پیاپی، چنان مخفی نگاه داشته می‌شود که کاملاً قانونی به نظر می‌رسد [30].

در این فرآیند از ابزارهای مالی و حسابداری و حقوقی به عنوان وسیله‌ای برای تغییر منشأ، ماهیت، شکل و مالکیت مال غیرقانونی استفاده می‌شود. بنابراین ضرورت دارد جهت تکمیل فرآیند جرم پولشویی به تقسیم‌بندی زیر نیز توجه شود [3]:

پول خاکستری¹: درآمدهای حاصل از فروش کالا یا انجام دادن کارهای تولیدی است که معمولاً به جهت فرار از پرداخت مالیات از نظارت دولت پنهان می‌ماند.

پول کثیف²: درآمدهای حاصل از نقل و انتقال و قاچاق مواد مخدر و قمار و دیگر اعمال تبه‌کارانه است.

پول سیاه³: درآمدهای حاصل از قاچاق کالا و شرکت در معاملات پرسود که خارج از عرف طبیعی در جامعه صورت می‌گیرد باعث پیدایش این پول‌ها می‌شود.

چنانکه ملاحظه می‌گردد، تقسیم‌بندی فوق حاکی از آن است که تمام پول‌هایی که به هر نحو و هر شکل نیاز به شستن دارند لزوماً از عواید حاصل از جرم نبوده و پول‌های خاکستری ممکن است از ابتدا تمیز بوده و بعداً آلوده شده باشند، زیرا صرف اینکه مالک پول از ادای دیون مالیاتی خودداری نماید در واقع، مرتکب عمل غیرقانونی می‌شود.

از جمله جرائمی که پولشویی در آنها انجام می‌گیرد می‌توان قاچاق مواد مخدر و داروهای آرام‌بخش، قاچاق انسان و اعضای بدن انسان، دزدی، رباخواری، رشوه و فساد، فرار از مالیات و تروریسم را نام برد [30].

¹ Gray Money

² Dirty Money

³ Black Money

2-2-2- تاریخچه پولشویی

واژه «پولشویی» به زمان ممنوعیت قمار در آمریکا بازمی‌گردد. آلکاپون گانگستر معروف دهه 1930 در آمریکا گرداننده و مالک قمارخانه‌های متعددی بود. برای قانونی جلوه دادن پول نقد حاصل از قمارخانه‌ها، تعدادی ماشین لباسشویی سکه‌ای خریداری نمود و هنگام سپردن پول‌های نقد حاصل از قمار و جنایات باند تبهکار خود، ادعا می‌کرد که پول‌ها درآمد ناشی از رختشویخانه هاست، بنابراین وجه تسمیه پولشویی از همین جا نشأت گرفته است [9].

2-2-3- ویژگی‌های جرم پولشویی

پولشویی جرمی است که دارای ویژگی‌های مختلفی می‌باشد که چند مورد از آنها از قبیل ثانویه بودن، سازمان یافته بودن، فراملی و تخصصی بودن آن مطرح می‌گردد.

پولشویی جرم ثانویه است: برای ارتکاب این جرم باید جرم دیگری از قبیل قاچاق مواد مخدر، آدم‌ربایی و فروش اعضای بدن انسان اتفاق افتاده باشد. طبیعت ثانویه جرم پولشویی باعث می‌شود که وجدان عمومی جامعه در مقابله با آن چندان برانگیخته نشود. به این ترتیب یکی از مشکلات مسئولین برای مبارزه با این جرم دقیقاً همین مشخصه است [39].

پولشویی جرمی سازمان یافته است: سازمان یافته بودن این جرم، بعد دیگری از مشکل تعقیب مجرمین را به دنبال می‌آورد. بنابراین با دستگیری یک مجرم افراد دیگر به راحتی به کار خود ادامه داده و کار را برای مجریان قانون مشکل می‌نمایند [7].

پولشویی جرمی فراملی است: جرم ثانویه پولشویی که توسط سازمان‌های متشکل صورت می‌گیرد، لزوماً در یک محدوده جغرافیایی خاص یا در مرزهای حاکمیت یک کشور اتفاق نمی‌افتد. سازمان یافته بودن این جرم به عبور از مرزها برای انجام پولشویی کمک می‌کند و برای مرتکبین این جرم، دهکده جهانی معنا می‌یابد. با این ویژگی اهمیت همکاری بین‌المللی و نقش سازمان‌های بین‌المللی برای هماهنگی کشورها برای مقابله با آن روشن می‌شود [7، 28].